

Het Dilemma Targeting

Nederland heeft zich de vorige kabinetsperiodes zeer sterk gemaakt voor het bereiken van de millenniumdoelen (MDG's) en met name voor MDG7. In 2008 stelde de Nederlandse overheid zich ten doel om in 2015 vijftig miljoen mensen van duurzame toegang tot water en sanitatie te hebben voorzien (MDG7). Nederland toonde zich hiermee een internationaal leider.

Het nieuwe kabinet heeft in de basisbrief ontwikkelingssamenwerking water aangemerkt als hoofd thema. In de basisbrief wordt MDG7 niet expliciet genoemd en wordt water meer benaderd vanuit het perspectief van watermanagement. Uit antwoorden van de staatssecretaris op kamervragen bleek dat de vijftig miljoen output doelstelling zal worden losgelaten. Tegelijk wordt ingezet op een grotere rol voor het Nederlands bedrijfsleven.

Achtergrond/politiek proces

Beleid op gemarginaliseerde groepen

- In ontwikkelingslanden zijn er grote groepen mensen die buiten de boot vallen in de maatschappij. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld vrouwen, kinderen en ouderen, mensen zonder (veel) opleiding en inkomen. Mensen die momenteel door zowel de publieke als de private sector slecht bereikt worden. Zij zijn potentieel economisch interessant maar hebben zeer specifieke eigen behoeften.
- Om de toegang tot water en sanitatie voor deze mensen te verbeteren is een bewuste strategie nodig. Het is geen automatisme dat economische groei zal leiden tot een verbetering van hun basisbehoeften; niet alleen werken met betaalbare en lokale oplossingen, maar ook juist het betrekken van vrouwen bij besluitvorming, trainen in onderhoud, informeren over hygiëne en het voorkomen van ziektes en opkomen voor belangen etc. is noodzakelijk.
- Het huidige kabinet zet in op het optimaliseren van kansen van de Nederlandse private sector in ontwikkelingslanden. Het is belangrijk dat ook concreet wordt gemaakt hoe gemarginaliseerde groepen hiervan kunnen profiteren; het bereiken van toegang tot veilig drinkwater en sanitatie omvat meer dan watermanagement alleen. Zo is het voor het behalen van bijvoorbeeld sanitatie doelstellingen belangrijk dat een heel dorp betrokken is, ook de armen, omdat mensen anders alsnog ziek worden door bijvoorbeeld het gebrek aan sanitatie van dorpsgenoten. Dit vergt een aanpak waarbij specifiek wordt ingezet op gemarginaliseerde groepen die niet op een andere manier worden bereikt.
- Om schaal te bereiken en financiële duurzaamheid is versterking van het *locale* bedrijfsleven en toepassen van pro-poor businessmodellen die passen bij de behoeften van armen wel essentieel.

Het bereiken van gemarginaliseerde groepen op internationaal niveau

- Op nationaal en internationaal niveau heeft Nederland zich verschillende kabinetten ingezet voor het behalen van de 50 miljoen doelstelling. In 2010 beloofde Duitsland op haar beurt om in 2015 dertig miljoen mensen van duurzame toegang tot water en sanitatie te voorzien. Het is dan ook ernstig dat Nederland haar internationale belofte loslaat.
Er wordt nu niet meer gemeten op specifieke input en output doelstellingen. Daarom is het belangrijk dat de Nederlandse overheid duidelijk rapporteert wat er wordt bereikt, met name op het gebied van gemarginaliseerde groepen.

Sanitation and Water for All (SWA) initiatief

- De Nederlandse overheid heeft, samen met de Engelse overheid, in 2008 het voortouw genomen voor het Sanitation and Water for All (SWA) initiatief dat ten doel heeft om gemarginaliseerde groepen in de minst ontwikkelde landen te bereiken om extra politieke en financiële kracht bij te zetten voor het behalen van de MDG doelen op water en sanitatie. Dit initiatief is in 2010 formeel van start gegaan. Nederland heeft zitting in de stuurgroep.
- Het is belangrijk dat de Nederlandse overheid dit wereldwijde politieke momentum benut. In 2012 zal er een wereldwijde High Level Meeting plaatsvinden; het is noodzakelijk dat de Nederlandse overheid haar betrokkenheid laat zien. In 2010 was Nederland bij de eerste HLM niet op regeeringsniveau aanwezig.

Voorbeelden:

Positief: In samenwerking met Water and Sanitation for the Urban Poor (WSUP in Londen) heeft het internationale advies- en ingenieursbureau DHV een uitvoerige studie uitgevoerd in Maputo in Mozambique, op basis waarvan een overzicht werd gemaakt van de situatie van de inwoners op financieel en sociaal gebied. Dit overzicht wordt gebruikt als basis voor beleid op WASH voorzieningen in Maputo, zodat de overheid voorzieningen gericht in kan zetten. In tegenstelling tot de gebruikelijke manier van werken, waarbij de focus vaak ligt op het uitbreiden van het bestaande distributienetwerk zonder specifiek in te zetten op het bereiken van gemarginaliseerde groepen.

Dilemma: De ORIO regeling, die sinds 2009 voor het bedrijfsleven bestaat, is gericht op grootschalige publieke infrastructuur. De voorganger van deze regeling, ORET, scoorde niet goed op armoedebestrijding en de overdracht van kennis en kunde was niet verankerd. Ook leverde de regeling lang niet altijd vervolgoorders op voor het Nederlandse bedrijfsleven. De nieuwe ORIO regeling blijft zich richten op grootschalige projecten, waarbij gemarginaliseerde groepen niet vanzelfsprekend bereikt worden. De activiteiten worden echter wel uit het budget van ontwikkelingssamenwerking bekostigd.

Wat kunt u doen?

- Bij het bespreken van de Focusbrief Ontwikkelingssamenwerking kunt u aandringen op beleid dat het bereiken van gemarginaliseerde groepen garandeert en bijdragen levert aan het bereiken van MDG7. Daarnaast is het belangrijk dat de overheid hier jaarlijks op rapporteert.
- Komende maanden wordt besproken waar de 30 miljoen investering voor het thema Water aan zal worden besteed. Staatssecretaris Knapen heeft nog niet genoemd waar dit aan besteed zal worden. Dit wordt besloten in overleg met verschillende departementen en partijen. Uw betrokkenheid om te zorgen dat dit geld terechtkomt bij gemarginaliseerde groepen ten behoeve van MDG7 is hierbij van belang.
- Binnen het SWA initiatief is het belangrijk dat Nederland, als initiator, de leidersrol weer op zich neemt en hier ook mankracht voor inzet. De Nederlandse overheid heeft plaatsgenomen in het Steering Committee van het SWA, maar verdere invulling van haar rol is nog onduidelijk. In 2012 zal er een High Level Meeting plaatsvinden van het SWA waarbij donorlanden en ontvangende landen verantwoording afleggen en zich committeren aan beloftes. Voor het slagen van deze meeting is betrokkenheid en een leidende rol van de Nederlandse overheid hierbij van groot belang.